

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)
z 10. januára 2006 *

Vo veci C-402/03,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Vestre Landsret (Dánsko) z 26. septembra 2003 a doručený Súdnemu dvoru 29. septembra 2003, ktorý súvisí s konaním:

Skov Æg

proti

Bilka Lavprisivarehus A/S

a

Bilka Lavprisivarehus A/S

proti

Jette Mikkelsen,

Michael Due Nielsen,

* Jazyk konania: dáncina.

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr P. Jann (spravodajca), C.W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann a J. Makarczyk, sudcovia C. Gulmann, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, P. Kūris, E. Juhász a G. Arestis,

generálny advokát: L. A. Geelhoed,
tajomník: H. von Holstein, zástupca tajomníka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. novembra 2004,

so zreteľom na písomné pripomienky, ktoré predložili:

- Skov Æg, v zastúpení: G. Lett a U. Chrstrup, advokaterne,
- Bilka Lavprisvarehus A/S, v zastúpení: J. Rostock-Jensen, advokat,
- pani Mikkelsen a pán Due Nielsen, v zastúpení: J. Andersen, advokat,
- dánska vláda, v zastúpení: J. Molde, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci P. Biering, advokat,

- španielska vláda, v zastúpení: L. Fraguas Gadea a E. Braquehais Conesa, splnomocnení zástupcovia,

- Komisia Európskych spoločností, v zastúpení: N.B. Rasmussen a G. Valero Jordana, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 20. januára 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 85/374/EHS z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky (Ú. v. ES L 210, s. 29; Mim. vyd. 15/001, s. 257, ďalej len „smernica“).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu jednak medzi pani Mikkelsenovou a pánom Due Nielsenom (ďalej len „poškodené osoby“) a spoločnosťou Bilka Lavprisvarehus A/S (ďalej len „Bilka“) a jednak medzi spoločnosťami Bilka a Skov Æg (ďalej len „Skov“) v súvislosti s náhradou škody, ktorú poškodené osoby utrpeli v dôsledku konzumácie vajec, ktoré uviedla do predaja Bilka a vyprodukoval Skov.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

3 Ako sa uvádza v prvom odôvodnení smernice, jej prijatie zodpovedá myšlienke, že „je potrebná aproximácia právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa zodpovednosti za škodu spôsobenú chybnými výrobkami, pretože existujúce rozdiely môžu poškodiť hospodársku súťaž a ovplyvniť pohyb tovaru v rámci spoločného trhu a spôsobiť rozdielny stupeň ochrany spotrebiteľa“.

4 Ako vyplýva z druhého odôvodnenia smernice, ňou zavedený systém zodpovednosti je založený na zistení, že „zodpovednosť bez zavinenia [objektívna zodpovednosť — *neoficiálny preklad*] na strane výrobcu je jediným prostriedkom primeraného riešenia problému, typického pre súčasnosť charakterizovanú čoraz dokonalejšou technikou, spravodlivého rozdelenia rizík vyplývajúcich z modernej výroby techniky“.

5 Článok 1 smernice stanovuje:

„Výrobca je zodpovedný za škodu spôsobenú chybou svojho výrobku“.

6 Článok 3 smernice stanovuje:

„1. Výrobcom sa označuje výrobca finálneho výrobku, výrobca akejkoľvek suroviny alebo výrobca súčiastky, zároveň ktorákoľvek osoba, ktorá sa uvedením svojho mena, ochrannej značky [známky — *neoficiálny preklad*] alebo iného rozlišovacieho znaku uvádza ako jeho výrobca.

2. Bez zníženia úrovne zodpovednosti výrobcu, ktorákoľvek osoba dovážajúca do spoločenstva výrobok na predaj, nájom alebo prenájom [lízing — *neoficiálny preklad*], alebo akoukoľvek inou formou distribúcie v rámci obchodovania, sa bude považovať za výrobcu a v zmysle tejto smernice bude zodpovedná ako výrobca.

3. V prípadoch, keď sa nemôže zistiť výrobca výrobku, každý dodávateľ výrobku bude zmluvne považovaný za výrobcu, pokiaľ v priebehu príslušného obdobia [v primeranej lehote — *neoficiálny preklad*] nebude informovať poškodenú osobu o totožnosti výrobcu alebo osoby, ktorá mu výrobok dodala. To isté platí v prípade dovezeného výrobku, pokiaľ výrobok neidentifikuje dovozcu v zmysle odseku 2, aj keď je výrobca známy.“

7. Pokiaľ ide o uplatňovanie zodpovednosti výrobcu, článok 4 smernice uvádza, že „od poškodenej osoby sa bude vyžadovať dokazovanie škody, chyby a príčinných súvislostí medzi chybou a škodou“. Článok 7 vymenúva prípady, v ktorých nie je výrobca zodpovedný. Medzi nimi sa nachádzajú najmä prípady, keď výrobca neuviedol výrobok do obehu, chyba neexistovala v čase uvedenia výrobku do obehu, výrobok nebol vyrobený na distribúciu, chyba je dôsledkom súladu so záväznými predpismi, ktoré vydali príslušné verejné orgány, alebo stav poznatkov v čase, keď sa výrobok uviedol do obehu, neumožňoval zistiť chybu.

8. Čo sa týka vzťahov medzi režimom zodpovednosti zavedeným smernicou na jednej strane a vnútroštátnymi právnymi predpismi o zodpovednosti na strane druhej, článok 13 smernice stanovuje:

„Táto smernica sa nedotkne práv, ktoré poškodenej osobe prislúchajú podľa ustanovení právnych predpisov o zodpovednosti na zmluvnom alebo nezmluvnom základe, alebo osobitného systému mimoriadnej zodpovednosti, existujúcej hneď po oznámení [v čase oznámenia — *neoficiálny preklad*] tejto smernice.“

Vnútroštátna právna úprava

- 9 Z vysvetlení, ktoré predložila dánska vláda, vyplýva, že zodpovednosť za chybné výrobky — tak výrobcu, ako aj dodávateľa — upravovala v Dánsku pred prijatím smernice judikatúra. Podľa nej sa zodpovednosť za chybné výrobky posudzovala podľa všeobecných pravidiel občianskoprávnej zodpovednosti, založených na pojme zavinenia. Vývoj judikatúry však viedol k tomu, že v určitých prípadoch zostala zodpovednosť výrobcu zachovaná aj pri absencii zavinenia. Čo sa týka dodávateľa, preberal zodpovednosť za hospodárske subjekty zúčastnené v predchádzajúcich článkoch výrobného a distribučného reťazca.
- 10 Smernica bola v Dánsku prebratá zákonom č. 371 zo 7. júna 1989 o zodpovednosti za chybné výrobky v znení zákona č. 1041 z 28. novembra 2000 (ďalej len „zákon č. 371“). Dánska vláda spresnila, že tento zákon jednak výrobcu podriadil režimu zodpovednosti za chybné výrobky ustanovenému smernicou a jednak potvrdil existujúce pravidlo judikatúry, podľa ktorého dodávateľ preberá zodpovednosť za hospodárske subjekty postupne zúčastnené v predchádzajúcich článkoch. Skoršie pravidlá judikatúry sa navyše naďalej uplatňovali.
- 11 Článok 4 zákona č. 371 definuje pojmy „výrobca“ a „dodávateľ“ takto:

„1. Za výrobcu sa považuje ten, kto vyrába finálny výrobok, polovýrobok alebo surovinu, ten, kto vyrába alebo zberá prírodný výrobok, ako aj ten, kto sa za výrobcu vydáva uvedením svojho mena, ochrannej známky alebo iného rozlišovacieho znaku na výrobok.

2. Za výrobcu sa takisto považuje ten, kto dovezie výrobok do Spoločenstva na účely predaja, nájmu, lízingu alebo akejkoľvek inej formy distribúcie v rámci svojej obchodnej činnosti.

3. Za dodávateľa sa považuje ten, kto uvádza výrobok do obehu v rámci svojej obchodnej činnosti bez toho, aby bol považovaný za výrobcu.

...“

- 12 Článok 6 toho istého zákona zavádza zásadu zodpovednosti výrobcu za chyby výrobku. Článok 10 tohto zákona stanovuje:

„Dodávateľ priamo zodpovedá za chyby výrobku voči poškodeným osobám a dodávateľom v nasledujúcich článkoch distribučného reťazca.“

- 13 Podľa článku 11 ods. 3 zákona č. 371 dodávateľ, ktorý nahradil poškodenej osobe škodu spôsobenú chybným výrobkom, nadobúda jej práva voči subjektom v predchádzajúcich článkoch výrobného a predajného reťazca.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 14 Poškodené osoby sa po konzumácii vajec, ktoré kúpili v obchode patriacom spoločnosti Bilka, ktorá si ich sama zaobstarala od výrobcu Skov, nakazili salmonelózou.

- 15 Poškodené osoby podali žalobu na dodávateľa Bilka, ktorý zažaloval výrobcu Skov.
- 16 Aalborg Byret v rozsudku z 22. januára 2002 usúdil, že vajcia boli chybné, medzi touto chybou a utrpenou škodou existovala príčinná súvislosť a nepreukázalo sa žiadne zavinenie poškodených osôb. Bilka bola zaviazaná na zaplatenie náhrady škody poškodeným osobám a Skov bol zaviazaný na refundáciu tejto náhrady škody spoločnosti Bilka.
- 17 Za týchto okolností sa po tom, čo Bilka a Skov podali odvolanie, Vestre Landsret rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Vylučuje smernica... právny systém, podľa ktorého dodávateľ preberá v neobmedzenom rozsahu zodpovednosť výrobcu podľa smernice?

2. Vylučuje smernica... systém, podľa ktorého je dodávateľ v súlade s judikatúrou povinný prebrať v neobmedzenom rozsahu zodpovednosť za zavinenie výrobcu, ako je stanovená judikatúrou, pri chybe výrobku, ktorá spôsobila škodu na zdraví alebo majetku spotrebiteľa?

3. S odkazom na:

- zápisnicu [z 1025. zasadania] Rady ministrov [25. júla 1985], kde sa v bode 2 uvádza:

„pokiaľ ide o výklad článkov 3 a 1[3], Rada a Komisia sa súhlasne domnievajú, že nič nebráni tomu, aby každý členský štát mohol vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanoviť pravidlá týkajúce sa zodpovednosti sprostredkovateľov, keďže ich zodpovednosť smernica neupravuje. Rovnako existuje zhoda v tom, že podľa smernice môžu členské štáty stanoviť pravidlá týkajúce sa konečného vzájomného rozdelenia zodpovednosti medzi viacerých zodpovedných výrobcov (pozri článok 3) a sprostredkovateľov“.

- článok 13 smernice...,

sa kladie otázka, či smernica vylučuje to, aby členský štát právne upravil zodpovednosť dodávateľa za chybný výrobok, pod podmienkou, že dodávateľ je definovaný — ako v článku [4] ods. 3 prvej vete zákona [č. 371] — ako ten, kto uvádza výrobok do obehu v rámci svojej obchodnej činnosti bez toho, aby bol považovaný za výrobcu v zmysle definície, ktorá je uvedená v článku 3 smernice o zodpovednosti za chybné výrobky.

4. Zamedzuje smernica... tomu, aby členské štáty zaviedli právnu úpravu zodpovednosti za chybný výrobok, podľa ktorej dodávateľ — bez toho, aby bol sám výrobcom alebo bol v súlade s článkom 3 smernice považovaný za výrobcu — je povinný prebrať:

- zodpovednosť výrobcu v zmysle smernice?

— zodpovednosť za zavinenie výrobcu, založenú na judikatúre, pokiaľ ide o zodpovednosť za chybný výrobok pri škode na zdraví alebo majetku spotrebiteľa?

Predmetná právna úprava predpokladá, že:

- a) dodávateľ je definovaný ako subjekt, ktorý uvádza výrobok do obehu v rámci svojej obchodnej činnosti bez toho, aby bol považovaný za výrobcu (článok [4] ods. 3 prvá veta zákona [č. 371]);
 - b) výrobca môže byť uznaný za zodpovedného, a dodávateľ teda nepreberá zodpovednosť, pokiaľ tomu tak nie je (článok 10 zákona [č. 371]);
 - c) dodávateľ má právo postihu voči výrobcovi (článok 11 ods. 3 zákona [č. 371]).
5. Vylučuje smernica... to, aby členský štát ponechal v platnosti pravidlo — nenachádzajúce sa v právnom predpise, ale založené na judikatúre — skoršie ako smernica, podľa ktorého dodávateľ — bez toho, aby bol sám výrobcom alebo bol podľa článku 3 smernice považovaný za výrobcu — preberá:

— zodpovednosť výrobcu v zmysle smernice?

- zodpovednosť za zavinenie výrobcu, založenú na judikatúre, pokiaľ ide o zodpovednosť za chybný výrobok pri škode na zdraví alebo majetku spotrebiteľa?

Predmetné pravidlo judikatúry predpokladá, že:

- a) dodávateľ je definovaný ako subjekt, ktorý uvádza výrobok do obehu v rámci svojej obchodnej činnosti bez toho, aby bol považovaný za výrobcu (článok [4] ods. 3 prvá veta zákona [č. 371]);

- b) výrobca môže byť uznaný za zodpovedného, a dodávateľ teda nepreberá zodpovednosť, pokiaľ tomu tak nie je (článok 10 zákona [č. 371]);

- c) dodávateľ má právo postihu voči výrobcovi (článok 11 ods. 3 zákona [č. 371]).“

O prejudiciálnych otázkach

- 18 Svojimi otázkami, ktoré je potrebné skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica bráni tomu, aby členský štát právne upravil zodpovednosť dodávateľa ustanovením, že dodávateľ je povinný prebrať zodpovednosť výrobcu.

- 19 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že zodpovednosť zavedená smernicou, ktorú jej článok 1 ukladá výrobcovi, je objektívnou zodpovednosťou. Výslovne sa to uvádza v druhom odôvodnení smernice. Takisto to vyplýva z vymenovania dôkazov, ktoré má poškodená osoba predložiť, v článku 4 uvedenej smernice, ako aj z prípadov, v ktorých je zodpovednosť výrobcu vylúčená, uvedených v článku 7.
- 20 Vnútroštátny súd sa pýta, či smernica bráni jednak vnútroštátnemu pravidlu prenášajúcemu na dodávateľa objektívnu zodpovednosť, ktorú smernica zavádza a pripisuje výrobcovi, a jednak vnútroštátnemu pravidlu prenášajúcemu na dodávateľa zodpovednosť za zavinenie výrobcu.
- 21 Na účely odpovede na tieto otázky treba na úvod vymedziť rozsah zosúladenia, ktoré smernica uskutočnila.

O rozsahu zosúladenia, ktoré smernica uskutočnila

- 22 Súdny dvor v rozsudkoch z 25. apríla 2002, Komisia/Francúzsko (C-52/00, Zb. s. I-3827, bod 16), Komisia/Grécko (C-154/00, Zb. s. I-3879, bod 12), a González Sánchez (C-183/00, Zb. s. I-3901, bod 25), rozhodol, že rozsah voľnej úvahy, ktorú členské štáty majú pri úprave zodpovednosti za chybné výrobky, je plne vymedzený samotnou smernicou a musí byť odvodený z jej znenia, účelu a štruktúry.
- 23 Po preskúmaní týchto kritérií dospel Súdny dvor k záveru, že smernica v bodoch, ktoré upravuje, smeruje k úplnému zosúladeniu zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov (už citované rozsudky Komisia/Francúzsko, bod 24, a Komisia/Grécko, bod 20).

- 24 Poškodené osoby a dánska vláda v rámci tohto konania tvrdia, že smernica neuskutočňuje úplné zosúladenie zodpovednosti za chybné výrobky, ale iba zodpovednosti výrobcu chybných výrobkov. Opierajú sa o znenie článkov 1 a 3 smernice a tvrdia, že neupravuje zodpovednosť dodávateľa a ponecháva členským štátom právo voľnej úvahy, pokiaľ ide o definíciu okruhu zodpovedných.
- 25 Článok 1 smernice stanovuje zodpovednosť za škodu spôsobenú chybou výrobku a pripisuje túto zodpovednosť výrobcovi predmetného výrobku.
- 26 Pojmy „škoda“, „chyba“ a „výrobok“ sú v uvedenom poradí definované v článkoch 9, 6 a 2 smernice. Pojem „výrobca“ je definovaný v článku 3 smernice. Podľa odseku 1 tohto ustanovenia sa ním označuje výrobca výrobku. Odsek 2 toho istého ustanovenia zahŕňa do pojmu „výrobca“ dovozcu výrobku do Spoločenstva. Podľa článku 3 ods. 3 smernice, ak nemožno výrobcu zistiť, považuje sa zaň dodávateľ, pokiaľ v primeranej lehote neinformuje poškodenú osobu o totožnosti svojho vlastného dodávateľa.
- 27 Dôvody, pre ktoré sa zdalo vhodné zaviesť zodpovednosť výrobcu, sú uvedené v článku 1 písm. e) dôvodovej správy k návrhu smernice [dokument KOM(76) 372, konečné znenie, Ú. v. ES C 241, s. 9], na ktorú odkazuje dánska vláda. Tieto dôvody, ktoré odkazujú na články 1 a 2 uvedeného návrhu a bezo zmeny sa stali základom článkov 1 a 3 smernice, možno zhrnúť takto.
- 28 Plne uznávajúc, že možnosť dovolávať sa zodpovednosti dodávateľa chybného výrobku za podmienok ustanovených smernicou by uľahčila právne kroky, ktoré poškodená osoba podnikne, sa poznamenáva, že toto uľahčenie by bolo draho zaplatené tým, že všetci dodávateľia by boli nútení poistiť sa voči takej

zodpovednosti, čo by viedlo k značnému zdraženiu výrobkov. Toto zjednodušenie by okrem toho viedlo k znásobeniu žalôb, keďže dodávateľ by žaloval svojho vlastného dodávateľa, a tak ďalej až po výrobcu. Vzhľadom na to, že vo veľkej väčšine prípadov sa dodávateľ obmedzuje na ďalší predaj výrobku v stave, v akom ho kúpil, a iba výrobca má možnosť ovplyvniť jeho kvalitu, považuje sa za vhodné sústrediť zodpovednosť za chybné výrobky u výrobcu.

- 29 Z týchto úvah vyplýva, že k rozhodnutiu pripísať zodpovednosť za škody spôsobené chybnými výrobkami v právnom režime, ktorý zaviedla smernica, v zásade výrobcovi, a iba v určitých vymedzených prípadoch dovozcovi a dodávateľovi, sa dospelo po zvážení príslušných úloh rôznych hospodárskych subjektov zúčastnených vo výrobnom a predajnom reťazci.

- 30 Články 1 a 3 smernice sa teda v rozpore s analýzou obhajovanou poškodenými osobami a dánskou vládou neobmedzujú na úpravu zodpovednosti výrobcu chybného výrobku, ale určujú medzi profesionálmi, ktorí sa podieľali na výrobnom a obchodnom procese, toho, kto preberá zodpovednosť zavedenú smernicou.

O prenose objektívnej zodpovednosti výrobcu podľa smernice na dodávateľa

- 31 Prvou časťou svojich otázok sa vnútroštátny súd pýta, či sa smernica má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu pravidlu, podľa ktorého dodávateľ preberá v neobmedzenom rozsahu objektívnu zodpovednosť, ktorú smernica zavádza a pripisuje výrobcovi.

- 32 V tomto ohľade je namieste konštatovať, že okruh zodpovedných, voči ktorým má poškodená osoba právo podať žalobu z dôvodu smernicou ustanoveného režimu zodpovednosti, je definovaný v jej článkoch 1 a 3 (pozri body 29 a 30 tohto rozsudku).
- 33 Keďže smernica smeruje — ako bolo pripomenuté v bode 23 tohto rozsudku — k úplnému zosúladieniu v bodoch, ktoré upravuje, musí sa vymedzenie okruhu zodpovedných uskutočnené v jej článkoch 1 a 3 považovať za taxatívne.
- 34 Článok 3 ods. 3 smernice stanovuje zodpovednosť dodávateľa iba za predpokladu, že výrobcu nemožno zistiť. Dánsky zákonodarca teda tým, že v článku 10 zákona č. 371 stanovil, že dodávateľ priamo zodpovedá za chyby výrobku voči poškodeným osobám, rozšíril okruh zodpovedných, voči ktorým má poškodená osoba právo podať žalobu z dôvodu smernicou ustanoveného režimu zodpovednosti, nad rámec hraníc, ktoré stanovila.
- 35 Dánska vláda tvrdí, že vnútroštátna právna úprava neukladá dodávateľovi samostatnú zodpovednosť, keďže zodpovedá voči poškodeným osobám iba v rozsahu, v akom môže byť zodpovedný výrobca, proti ktorému má právo postihu. Situácia dodávateľa je teda blízka situácii solidárneho ručiteľa.
- 36 Táto okolnosť nie je rozhodujúca. Okrem toho, že systém zavedený uvedenou vnútroštátnou právnou úpravou ukladá dodávateľovi povinnosť, ktorú zákonodarca Spoločenstva považoval za nezdôvodnenú (pozri bod 28 tohto rozsudku), prináša so sebou znásobenie súdnych sporov, čomu má zabrániť práve priama žaloba, ktorú má

poškodená osoba k dispozícii voči výrobcovi za podmienok ustanovených v článku 3 smernice (pozri rozsudok Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 40, a bod 28 tohto rozsudku).

- 37 Z toho plynie, že smernica sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu pravidlu, podľa ktorého dodávateľ preberá v neobmedzenom rozsahu zodpovednosť výrobcu podľa smernice.
- 38 Dánska vláda však tvrdí, že článok 13 smernice, podľa ktorého sa smernica nedotkne práv, ktoré poškodenej osobe prislúchajú podľa ustanovení právnych predpisov o zodpovednosti na zmluvnom alebo nezmluvnom základe, môže predstavovať právny základ pre rozšírenie zodpovednosti, ktorá sa v systéme smernice pripisuje výrobcovi, na dodávateľa.
- 39 V tomto ohľade treba pripomenúť, že Súdny dvor v už citovaných rozsudkoch Komisia/Francúzsko, bod 21, Komisia/Grécko, bod 17, a González Sánchez, bod 30, po analýze znenia, účelu a štruktúry smernice rozhodol, že jej článok 13 nemožno vykladať tak, že ponecháva členským štátom možnosť zachovať všeobecný režim zodpovednosti za chybné výrobky, ktorý sa odlišuje od režimu ustanoveného uvedenou smernicou.
- 40 Dánska vláda si želá, aby táto judikatúra bola opätovne preskúmaná vo svetle vyhlásenia k článkom 3 a 1[3] nachádzajúceho sa v bode 2 zápisnice zo zasadania Rady ministrov z 25. júla 1985, podľa ktorého tieto články nebránia tomu, aby každý

členský štát vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovil pravidlá týkajúce sa zodpovednosti sprostredkovateľov.

- 41 Dánska vláda sa na obhajobu zachovania vnútroštátneho pravidla, podľa ktorého dodávateľ preberá zodpovednosť výrobcu, ktoré vyvinula judikatúra pred nadobudnutím účinnosti smernice a zákon preberajúci túto smernicu iba potvrdil, dovoľáva takisto vyhlásenia nachádzajúceho sa v bode 16 uvedenej zápisnice, v ktorom Rada vyjadrila „pranie, aby členské štáty, ktoré v súčasnosti uplatňujú výhodnejšiu právnu úpravu, pokiaľ ide o ochranu spotrebiteľov, ako je úprava, ktorá vyplýva zo smernice, nevyužili možnosti ponúkané smernicou na zníženie tejto úrovne ochrany.“
- 42 V tomto ohľade treba po prvé pripomenúť, že pokiaľ vyhlásenie zapísané do zápisnice Rady nie je vôbec spomenuté v texte ustanovenia sekundárneho práva, nemožno ho použiť na výklad uvedeného ustanovenia (pozri najmä rozsudky z 26. februára 1991, Antonissen, C-292/89, Zb. s. I-745, bod 18, a z 8. júna 2000, Epsom Europe, C-375/98, Zb. s. I-4243, bod 26).
- 43 Po druhé, dve vyhlásenia, na ktoré dánska vláda odkazuje, nemôžu pri protiklade so znením a štruktúrou textu zdôvodniť zmenu okruhu zodpovedných, ktorý definuje smernica. Nemožno sa ich predovšetkým dovoľávať s cieľom umožniť členským štátom preniesť nad rámec prípadov taxatívne uvedených v článku 3 ods. 3 zodpovednosť, ktorú smernica zaviedla a pripísala výrobcovi, na dodávateľa.

- 44 Pokiaľ ide o tvrdenie dánskej vlády, podľa ktorého môže tento výklad smernice viesť k zníženiu úrovne ochrany spotrebiteľa v Dánsku, je potrebné uviesť, že prípadné rozšírenie zodpovednosti zavedenej smernicou na dodávateľa patrí do kompetencie zákonodarcu Spoločenstva, ktorému prislúcha uskutočniť v prípade potreby zmenu predmetnej právnej úpravy.
- 45 Za týchto podmienok je namieste odpovedať na prvú časť otázok položených vnútroštátnym súdom tak, že smernica sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu pravidlu, podľa ktorého dodávateľ preberá nad rámec prípadov taxatívne uvedených v jej článku 3 ods. 3 objektívnu zodpovednosť, ktorú táto smernica zavádza a pripisuje výrobcovi.

O prenose zodpovednosti za zavinenie výrobcu na dodávateľa

- 46 Druhou časťou svojich otázok sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica bráni vnútroštátnemu pravidlu, podľa ktorého je dodávateľ povinný prebrať v neobmedzenom rozsahu zodpovednosť za zavinenie výrobcu v prípade škody spôsobenej chybou výrobku.
- 47 V tomto ohľade treba pripomenúť, že Súdny dvor v už citovaných rozsudkoch Komisia/Francúzsko, bod 22, Komisia/Grécko, bod 18, a González Sánchez, bod 31, rozhodol, že článok 13 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že ňou zavedený

režim zodpovednosti nevylučuje uplatňovanie iných režimov zmluvnej alebo mimozmluvnej zodpovednosti, pokiaľ spočívajú na iných základoch, ako sú napríklad záruka za skryté chyby alebo zavinenie.

- 48 Za týchto podmienok je namieste odpovedať na druhú časť otázok položených vnútroštátnym súdom tak, že smernica sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnemu pravidlu, podľa ktorého je dodávateľ povinný prebrať v neobmedzenom rozsahu zodpovednosť za zavinenie výrobcu.

O obmedzení časových účinkov rozsudku

- 49 Za predpokladu, že Súdny dvor neprijme výklad smernice, ktorý obhajujú, poškodené osoby a dánska vláda navrhovali, aby Súdny dvor obmedzil časové účinky svojho rozsudku. Na podporu svojho návrhu sa dovoľávali najmä závažných dôsledkov pre právnu istotu a finančných dôsledkov, ktoré by rozsudok mohol poškodeným osobám spôsobiť vo veľkom počte sporov týkajúcich sa zodpovednosti za chybné výrobky rozhodnutých od nadobudnutia účinnosti smernice.

- 50 V súlade s ustálenou judikatúrou výklad pravidla práva Spoločenstva, ktorý podáva Súdny dvor v rámci výkonu svojej právomoci podľa článku 234 ES, objasňuje a v prípade potreby spresňuje význam a dosah tohto pravidla tak, ako sa má alebo sa malo chápať a uplatňovať od okamihu, keď nadobudlo účinnosť. Z toho vyplýva, že takto vykladané pravidlo súd môže a má uplatňovať dokonca aj na právne vzťahy

vzniknuté a vytvorené pred vydaním rozsudku, ktorý určuje na základe žiadosti o výklad, či sú okrem iného splnené podmienky umožňujúce predložiť príslušným súdom spor týkajúci sa uplatnenia uvedeného pravidla (pozri najmä rozsudky z 2. februára 1988, *Blaizot*, 24/86, Zb. s. 379, bod 27, a z 15. decembra 1995, *Bosman*, C-415/93, Zb. s. I-4921, bod 141).

- 51 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor môže iba výnimočne pri uplatňovaní všeobecnej zásady právnej istoty obsiahnutej v právnom poriadku Spoločenstva pristúpiť k obmedzeniu možnosti všetkých dotknutých osôb dovolávať sa ustanovenia tak, ako ho vyložil, vzhľadom na spochybnenie právnych vzťahov, ktoré vznikli v dobrej viere. Na rozhodnutie o takom obmedzení je nevyhnutné, aby boli splnené dve podstatné kritériá, a to dobrá viera dotknutých osôb a riziko vážnych ťažkostí (pozri najmä rozsudky z 28. septembra 1994, *Vroege*, C-57/93, Zb. s. I-4541, bod 21, a z 12. októbra 2000, *Cooke*, C-372/98, Zb. s. I-8683, bod 42).
- 52 Treba poznamenať, že dánsky zákonodarca v článku 11 ods. 3 zákona č. 371 použil mechanizmus práva postihu známy vo väčšine právnych systémov a ustanovil, že dodávateľ, ktorý nahradil poškodenej osobe škodu spôsobenú chybným výrobkom, nadobúda jej práva voči výrobcovi. Je teda namieste konštatovať, že dodávateľ považovaný za zodpovedného voči poškodenej osobe môže byť vo všeobecnosti odškodnený výrobcom za podmienok, ktoré zabezpečujú právnu istotu.
- 53 Za týchto podmienok nie je namieste vyhovieť návrhu poškodených osôb a dánskej vlády, ktorí nepredložili nijaký iný dôkaz spôsobilý podoprieť ich argumentáciu, podľa ktorej by tento rozsudok mohol viesť k riziku vážnych ťažkostí, ak by sa jeho účinky časovo neobmedzili, bez toho, aby bolo potrebné skúmať otázku, či dodávateľ

má alebo nemá k dispozícii žalobu voči poškodenej osobe, ktorá bola predtým odškodnená, alebo otázku dobrej viery dotknutých osôb.

O trovách

- 54 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Smernica Rady 85/374/EHS z 25. júla 1985 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o zodpovednosti za chybné výrobky sa má vykladať v tom zmysle, že:

- bráni vnútroštátnemu pravidlu, podľa ktorého dodávateľ preberá nad rámec prípadov taxatívne uvedených v článku 3 ods. 3 smernice objektívnu zodpovednosť, ktorú smernica zavádza a pripisuje výrobcovi,
- nebráni vnútroštátnemu pravidlu, podľa ktorého je dodávateľ povinný prebrať v neobmedzenom rozsahu zodpovednosť za zavinenie výrobcu.

Podpisy